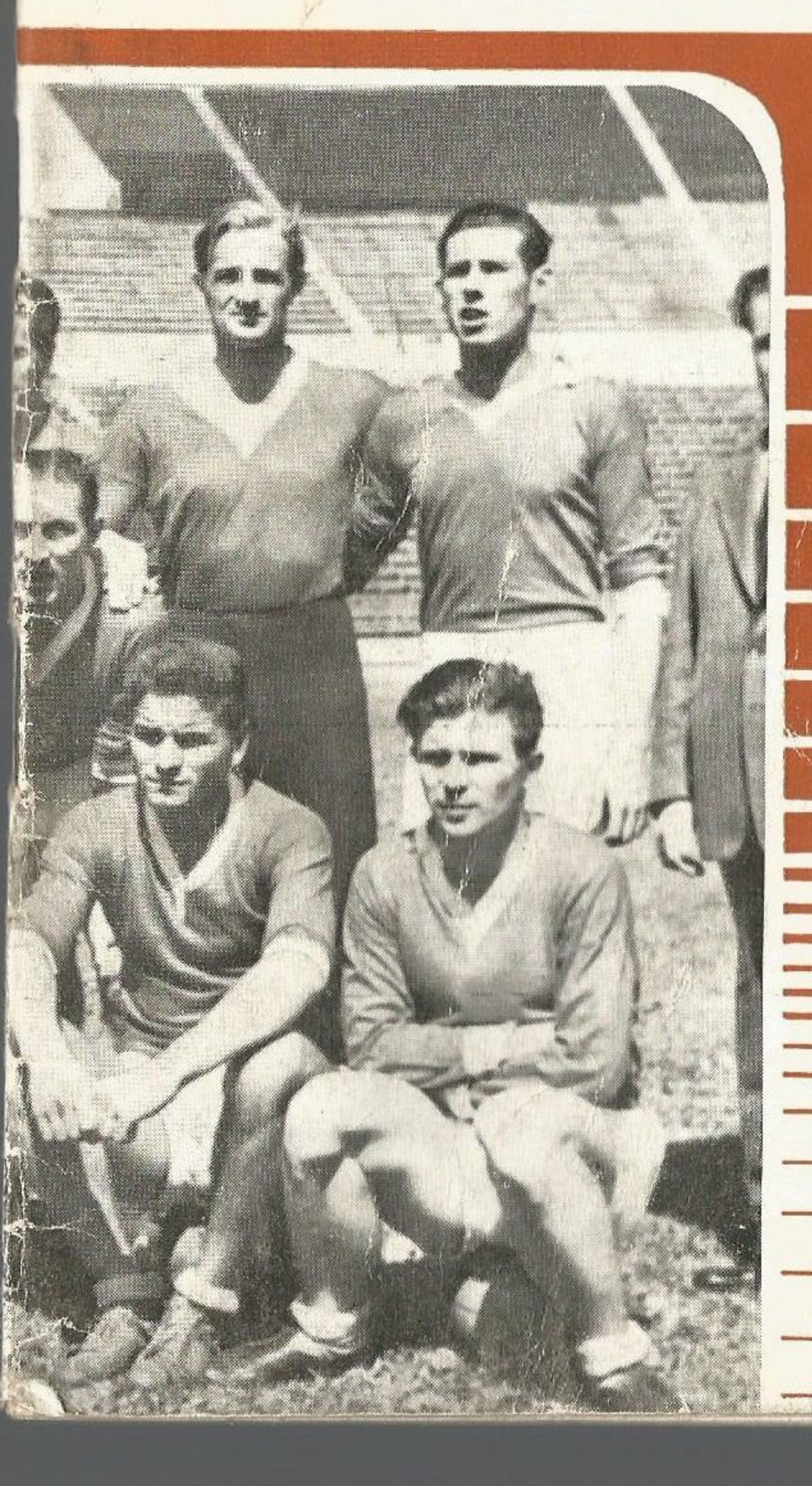
SUOMI-UNKARI

Tässä numerossa mm.

BALETIN NUORIA TÄHTIÄ

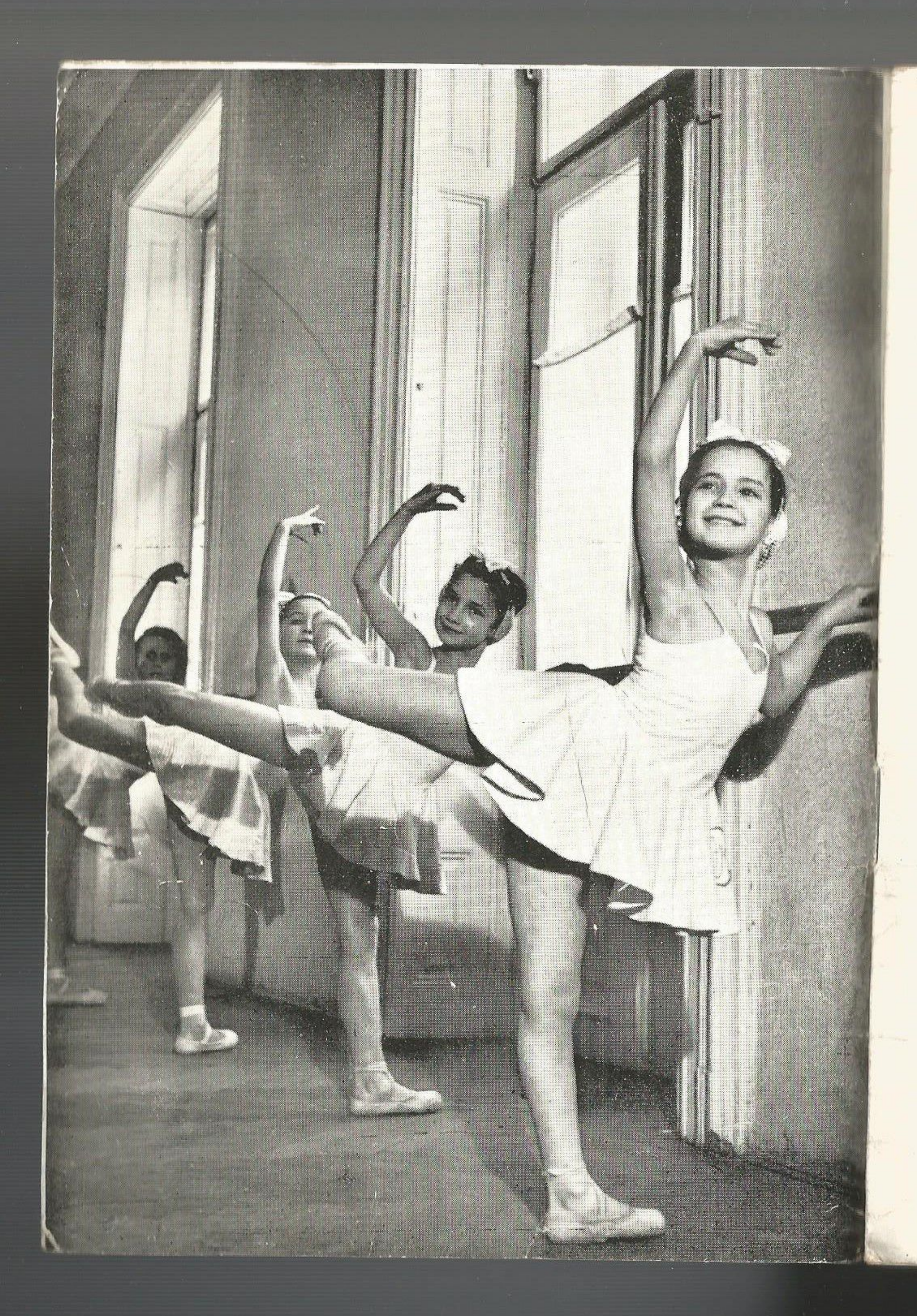
SEURAAMME AIVO-LEIKKAUSTA

VIHREÄN RUOHOMATON HURMURIT

FLORETIN MAAILMANMESTARITAR

N:o 8

Hinta 30 mk

SUOMI-UNKARI

SUOMI—UNKARI SEURA r.y:n ÄÄNENKANNATTAJA

Julkaisija: **SUOMI—UNKARI SEURA r.y.**
Toimitusneuvosto: **Suomi—Unkari Seuran johtokunta**
Päätoimittaja: **Ilmari Orras**

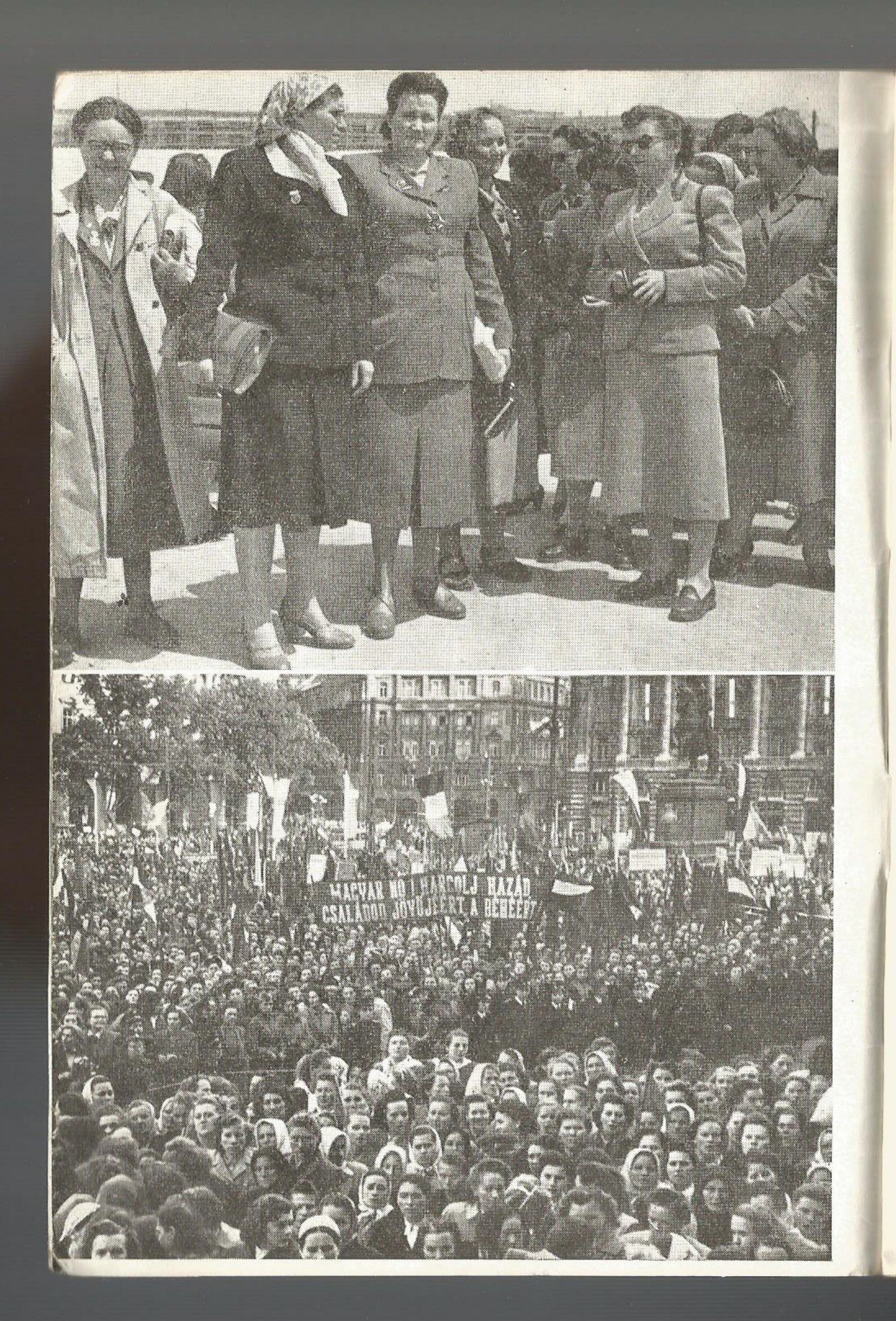
SISÄLTÖ:

Lehti ilmestyy 12 kertaa vuodessa
Toimituksen ja konttorin osoite: **Helsinki, Mikonkatu 8. A. 13.**

TILAUSHINNAT:

1/1 vuosikerta	300 markkaa
Irtonumerohinta	30 markkaa

Tilauksia vastaanottavat kaikki postitoimipaikat ja Rautatiekirjakauppa.

Tervetuloa, Unkarin olympialaisurheilijat

Unkari, Lontoon olympiakisoissa neljänneksi sijoittunut maa, herättää Helsingin kisojen kynnyksellä suurta huomiota kaikkialla maailmassa, mutta varsinkin meillä Suomessa. Sukulaiskansamme urheilusaavutukset tunnetaan jo vuosien takaa, ja kun lisäksi tiedetään tämän pustan maan urheilutoiminnan räjähdysmäinen kehitys toista maailmansotaa seuranneina vuosina, niin ei ole mikään ihme, jos Suomessa odotetaan Unkarin iskevän Helsingin kisoissa vähintään yhtä lujasti kuin Lontoossakin. Unkarilaisten jalkapallotaitureiden esitys olympiastadionillamme antoi vielä lisävakuutuksen siitä, ettei näissä odotuksissa tulla pettymään.

Missä sitten piilee Unkarin urheilun iskukyvyn voimakkaan kasvun salaisuus? Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö tämän kasvun perusponttimena olisi maan urheilun saama aivan uusi sisältö. Unkarin astuessa kansandemokratian ja sosialismin tielle suuntautui myös sen urheilutoiminta kokonaan uusille urille. Vanhassa Unkarissa oli urheilutoiminta vain harvojen yksinoikeutena; uudessa Unkarissa siitä on muodostunut miljoonien, koko kansan harrastus. Vanhassa Unkarissa oli etusijalla tähtiurheilu, jonka palvonnasta imivät voimansa ammattilaisuuden kaikkialle ulottuneet lonkerot; uudessa Unkarissa on etusijalla joukkomittainen kansanurheilu ja ammattilaisuus on pyyhkäisty olemattomiin. Valtion huolenpidon turvin saattaa nyt syrjäisimmänkin kylän nuoriso tyydyttää terveen liikunnantarpeensa ilman taloudellisia estoja.

Tämä urheilun periaatteellisessa sisällössä tapahtunut kehitys on luonnollinen seuraus Unkarin koko yhteiskuntarakenteessa tapahtuneista muutoksista. Porvarillista nationalismia palvelleesta tähtiurheilusta on siirrytty koko kansan terveyttä ja työkykyä lisäävään joukkojen urheiluun. Urheilu ei enää ole itsetarkoitus, vaan sen suurena tehtävänä on olla avuksi siinä valtavassa rakennustyössä, jossa sosialismiin pyrkivä tämän päivän Unkari ahertaa. Jokainen uusi työsaavutus tässä kamppailussa on uusi voitto Unkarin kansalle, ja jos urheilu kykenee työkuntoisuutta kohottamalla osaltaan auttamaan näiden voittojen syntyä, niin silloin se on osoittanut tarpeellisuutensa eräänä tärkeänä yhteiskunnallisen toiminnan haarana.

Unkarin urheilun uudesta sisällöstä johtuu myös se tosiasia, etteivät maan edustusurheilijat saavu Helsingin kisoihin yksinomaan voittaakseen mitaleja tai osallistuakseen maitten välisiin kamppailuihin urheilullisesta paremmuudesta. He saapuvat Helsinkiin myös siinä mielessä, että voisivat siten omalta osaltaan edesauttaa kansojen välisen urheilutoveruuden ja yleisen ystävyyden lujittamista. Yhdessä Neuvostoliiton ja muiden kansandemokraattisten maitten kanssa Unkari seisoo rauhanpuolustajain eturintamassa, joka paikka kuuluu myös unkarilaisille urheilijoille. Myös he ovat omaksuneet olympiatunnuksen: "Palakoon olympiatuli merkkinä maailman nuorison rauhantahdosta ja kansojen veljeydestä".

Tästä johtuen Suomen edistyksellinen urheiluväki, joka työskentelee olympiakisojen tukemiseksi rauhaa ja kansojen ystävyyttä lujittavaksi, suhtautuu erikoisella lämmöllä unkarilaisten urheilijain osallistumiseen Helsingin olympiakisoihin. On varmaa, että kisat tulevat erittäin suuressa määrin edistämään Suomen ja Unkarin kansojen läheistä yhteisymmärrystä ja kanssakäymistä, muodostumaan sukulaiskansojemme lujaksi ja ystävälliseksi kädenpuristukseksi. Suomen kansa toivottaa unkarilaiset olympiaurheilijat tervetulleeksi Helsinkiin!

Kuuno Honkonen

*

"URHEILU UUDESSA UNKARISSA"

Unkarin urheilu on viime aikoina herättänyt erittäin suurta huomiota kansamme keskuudessa. Suomalaisilla on kuitenkin vielä varsin vähän oikeita tietoja veljeskansamme urheiluelämästä. Tämän puutteen poistamiseksi Suomi-Unkari Seura on julkaissut "Urheilu uudessa Unkarissa"-nimisen kirjasen, jossa lyhyesti ja asiallisesti selostetaan Unkarin urheiluelämän kehitystä.

Kirjasessa on runsaasti kuvia ja Unkarin urheilun kehitystä valaisevia piirroksia. Kun kirjanen lisäksi on vielä uskomattoman halpa, vain 50:— kappale, niin kehoitamme jokaista kansalaista hankkimaan sen itselleen ja täydentämään sen avulla tietojaan sukulaiskansamme urheiluelämästä.

---

2. sivulla: Keväällä pidettiin Budapestissa Unkarin naisliiton III kongressi, johon osallistui naisten valtuuskuntia kaikkialta maailmasta, mm. Suomesta. Yläkuvassa ulkomaalaisia valtuutettuja, äärimmäisenä vasemmalla suomalainen valtuutettu Lydia Arppe, alakuvassa kansankokous Budapestin parlamenttitorilla.

Balettiopetus Unkarissa

Viime vuosina on Budapestin valtionooppera jatkuvasti laajentanut ohjelmistoaan. Nykyään tapahtuu myös tanssijain koulutus uusia, pitkälle kehitettyjä menetelmiä käyttäen.

Klassillisen baletin opettaminen lapsille on äskettäin perustetun balettiopiston tehtävä. Tämän opiston käyneet voivat jatkaa opintojaan oopperassa ja päästä samanaikaisesti sopimuksella baletin jäseniksi.

Lahjakkaimmat 8—17-vuotiaat oppilaat eri puolilta maata opiskelevat balettiopistossa yhdeksän vuotta. Tänä aikana he suorittavat myös yhteiskoulun ja oppikoulun vuoden oppimäärän. Tavanmukaisten aineiden lisäksi heille opetetaan musiikinteoriaa, taidehistoriaa, pianonsoittoa ja tanssinhistoriaa.

Tanssiopetus tapahtuu eri linjoilla. Pääaineena on klassillinen baletti, mutta myös luonnetanssi ja historiallinen joukkotanssi kuuluvat opetusohjelmaan. Yläluokkien oppilaat opiskelevat lisäksi näyttelemistä, näyttämöllä liikehtimistä, naamiointia jne.

VAGANOVA — KOULU

Klassillisen baletin opetus suoritetaan hiljattain kuolleen neuvostoliittolaisen tanssitaiteilijan ja opettajan Vaganovan menetelmän mukaan. Tämän menetelmän opettivat ukarilaisille tanssipedagogeille neuvostoliittolaiset balettimestarit Voinonen ja hänen vaimonsa K. Armashevskaja vieraillessaan Budapestissa. Leningradissa parhaillaan opiskelevat nuoret unkarilaiset taiteilijat tulevat osaltaan tekemään tunnetuiksi Neuvostoliitossa käytettyjä menetelmiä palattuaan takaisin Unkariin.

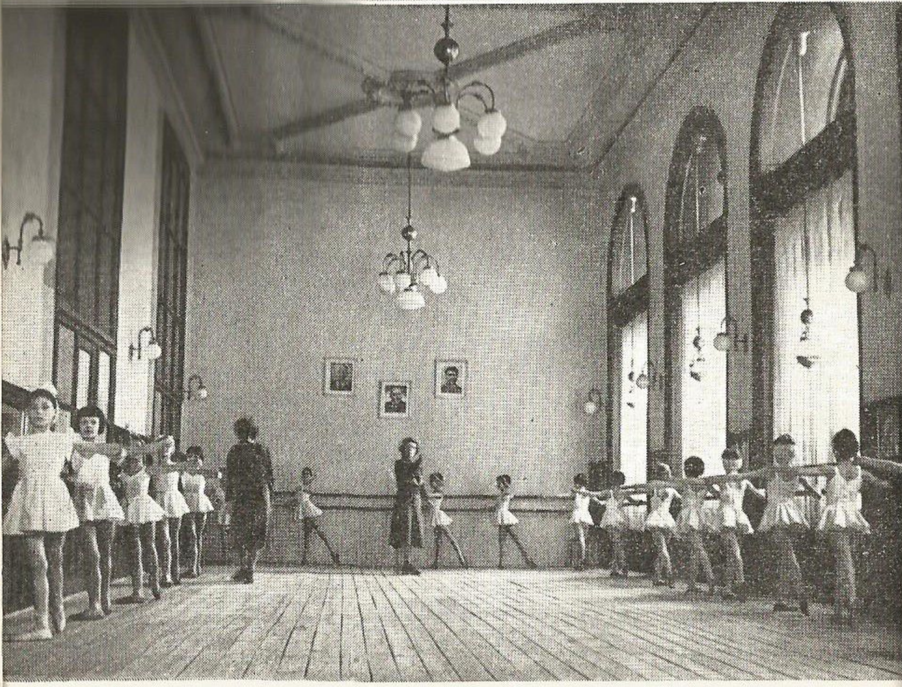
Vaganova turvautui Blasiksen, 1700-luvulla eläneen suuren italialaisen mestarin klassillisiin perinteisiin. Käyttämällä hyväkseen pitkäaikaisen uransa kokemuksia ja tarkkailtuaan kriitillisesti kansainvälisen balettikulttuurin tuloksia — Cecchettin, Legnanin ja Ranskan — hän muovasi oman taiteellisessa ja esteettisessä mielessä huolellisesti harkitun menetelmänsä, joka perustuu tanssiliikkeiden tarkoin punnittuun teoriaan.

MENETELMÄ

Opetellessaan uutta liikettä tanssijat siirtyvät kaavamaisista muodoista asteittain ilmeikkääseen, koreograafiseen esitykseen. Samankaltaista asteittaista kehitystä noudatetaan pyrittäessä hallitsemaan koko tanssitaidetta.

Opintojensa ensimmäisen vuoden lopussa oppilaat eivät vielä

suorita täydellisiä liikkeitä, jotka kuuluvat osina ammattitanssijain harjoituksiin. Niitä kaikkia voidaan muunnella ja sovittaa luokan mahdollisuuksien ja kehitystason mukaan.

Junioriluokilla eivät yhdistelmät muodosta ohjelman pääosaa, sillä tarkoituksena on saada lapset seuraamaan musiikkia ja saada heidät vapautumaan mekaanisista liikkeistä. Näillä luokilla aletaan lihasten kehittäminen ja samalla painetaan mieliin perusliikkeet. Tähän päämäärään päästään toistamalla järjestelmällisesti jokainen liike. Opettajan on päästävä varmuuteen, että oppilaat ovat todella hallinneet askelen, sillä vain silloin voi opetus tuottaa tuloksia. Muutoin, vaikkakin oppilaat ymmärtävät askelen, heidän jalkansa jäävät heikoiksi, eivätkä he silloin pysty hallitsemaan täydellisesti mitään askelta.

Keskiluokilla on harjoiteltava huolellisesti liikeyhdistelmiä tanssijain tarvitseman kestävyyden ja voiman kehittämiseksi, jotta he pystyvät yläluokilla keskittymään taiteelliseen suoritukseen. Jos tanssija keskittää huomionsa ainoastaan jalkoihinsa ja unohtaa kätensä, vartalonsa ja päänsä, ei hän koskaan kykene suorittamaan liikkeitä harmonisesti eikä saavuta koskaan taiteellista tulosta. Ja toisaalta, jos hän unohtaa jalkansa, on hänen liikkeittensä harmonia jälleen tiessään.

Yläluokkien oppilaat suorittavat osittain samoja harjoituksia kuin edellisinäkin vuosina, mutta nyt nämä ovat vaihtelevampia, ja suurempien teknillisten vaatimusten takia tahti on nopeampi.

Seuraavana tulee adagion ja allegron opettaminen. Adagion mukana tanssijat oppivat vartalon ja pään liikkeet. Yksinkertaisimmista liikkeistä adagio kehittyy vuosien mittaan yhä monimutkaisemmaksi ja vaihtelevammaksi. Oikeat adagion yhdistelmät kehittävät nopeutta ja notkeutta sekä kykyä liittää yhteen eri asentoja.

Allegro on perusta, jolle koko taidetanssi rakentuu. Kaikki edellinen on vain valmistautumista tanssiin. Vasta silloin kun tanssija oppii allegron, ts. alkaa "tanssia", kehittyy balettitaide täydelliseksi. Kohottaakseen tanssinsa taiteelliselle tasolle, vapautuakseen jäykkyydestä, askelensa mekaanisista ja akateemisista piirteistä ja saavuttaakseen

---

Kansilehden toinen sivu: Tulevat ballerinat harjoittelevat balettiopistossa. Vas. ylhäällä: Kuvionharjoittelua tutkintoa varten. Vas. alhaalla: Oppitunti ensimmäisen vuoden oppilaille. Tankoharjoitukset suoritetaan täysin yhdenmukaisesti. Oppitunnin pitäjä Budapestin oopperan ent. soolotanssijatar Karola Szalai.

tyylin, on tanssijan annettava liikkeilleen määrätty muoto. Tämä muodonkehittämisprosessi alkaa allegron opettelemisella.

MUOTO JA SISÄLTÖ

Luonnollisestikaan täsmällinen muoto-opetus ei tee balettia formalistiseksi. Tästä kysymyksestä on Ferenc Nádasy, Unkarin valtionoopperan palkittu balettimestari lausunut seuraavaa:

"Oppilas oppii muodot, viimeistelee taitoaan. Taiteilija täyttää huippuun viedyn tekniikkansa ajatuksilla. Taiteessa on sisällön yhdistyttävä muotoon: toista ei voida käsittää ilman toista.

Heti alusta alkaen on päämäärä: sisältö. Juuri sisältöä ilmaistaakseen on oppilaille opetettu muodot. Toisin sanoen, muotoa ei voida erottaa sisällöstä — se on sen ilmaisukeino. Taiteilijan tehtävänä on välittää tuntemansa sisältä yleisölle muodon avulla. On vaikeaa sijoittaa muotoa sisältöön... Tie sisältöön vaatii perinpohjaista muotojen tuntemusta."

Unkarilainen taidebaletti nousee osaltaan myös kansantanssin terveeltä ja vankalta perustalta. Kuvassamme ryhmä raikkaita unkarilaisia kansantanssijoita koristeellisissa kansallispuvuissaan.

Tanssinopettaja Hédi Hildas valmentaa oppilaitaan tutkintoa varten.

PERSONIFIKATIO

Aluksi oppilaiden on kuvattava itseään. Vaganova—menetelmän avulla he oppivat asennon ja liikkeet, jotka vaativat tietoisuutta, itsekuria ja varmuutta sekä samalla avomielisyyttä heidän vielä harjoitellessaan tangon vieressä. Tässä vaiheessa he eivät vielä pyri kuvaamaan mitään — heidän on ensin opittava olemaan oma itsensä.

Myöhemmin jatkokoulutuksen aikana he saavat oppia näyttelemään ja "henkilöllistämään".

Alussa he opettelevat muutamia pieniä tansseja, jotka eivät vaadi paljon näyttelemistä: heidän on vain ilmaistava tunteita ja tiettyjä mielialoja. Muutaman vuoden kuluttua he saavuttavat asteen, jolloin he pystyvät ilmaisemaan jo monivivahteisesti mitä erilaisimpia mielialoja ja asioita.

Nyt on koreografin tehtävänä kasvattaa opiston käyneitä balettien avulla niin, että heistä ei tule vain tanssijoita, vaan taiteilijoita, jotka pystyvät välittämään vuosien aikana oppimiensa muotojen yksilöllisellä kielellä musiikin ja baletin taiteellisen sanoman.

Seuraamme aivoleikkausta
Budapestin hermokirurgisessa sairaalassa

Kolmivuotissuunnitelman eräänä tuloksena Unkari sai nykyaikaisen neurokirurgian laitoksen.

Laitos perustettiin Budapestin yliopiston hermoklinikan erääseen siipirakennukseen. Siinä on 45 sairassijaa, sen henkilökuntaan kuuluu 8 lääkäriä, 22 koulutettua hoitajatarta, 6 kirurgia ja tarpeellinen palveluskunta.

Rakennustöissä pantiin suuri paino äänen kaikumisen vaimentamiseen, joka aikaansaatiin ääntävaimentavalla lattiapäällysteellä, monilla työntöovilla, summerisoittolaitteilla ja muilla teknillisillä toimenpiteillä.

Leikkaussali varustettiin monin teknillisin uutuuksin. Seinät on maalattu sinisiksi, kaikki puvut, sängynpeitteet ja suojatakit, joita leikkaussalissa käytetään, ovat tummansinisestä kankaasta. Tällä tavoin vältetään kirurgien silmiä häiritsevät valon heijastukset.

Huomattava osa aivoleikkauksista suoritetaan sähköveitsellä. Tähän tarkoitukseen käytetään laitetta, johon saadaan virtaa kolmesta erillisestä johdosta, joten virrankeskeytysten sattuessa mitään häiriöitä ei esiinny leikkaussalissa. Leikkaussalissa on 220, 110, 25 ja 2 voltin jännitteillä tasa- ja vaihtovirta.

Tärkeä osuus sisustuksessa on unkarilaiseen keksintöön perustuvalla laitteella, joka sterilisoi fysiologisen keittosuolaliuoksen sekä varastoi ja johtaa sen leikkaussaliin. Tämä koje pitää leikkauksissa usein (ruiskutuksissa, leikkausalueen pesemisessä jne.) tarvittavan fysiologisen keittosuolaliuoksen erittäin herkän sähkökojeen avulla jatkuvasti ruumiinsisäisessä lämpötilassa, ts. 38—39-asteisena. Tämä liuos on leikkauspöydän yläpuolelle asetetusta hanasta aina kirurgin tai hoitajattaren saatavissa.

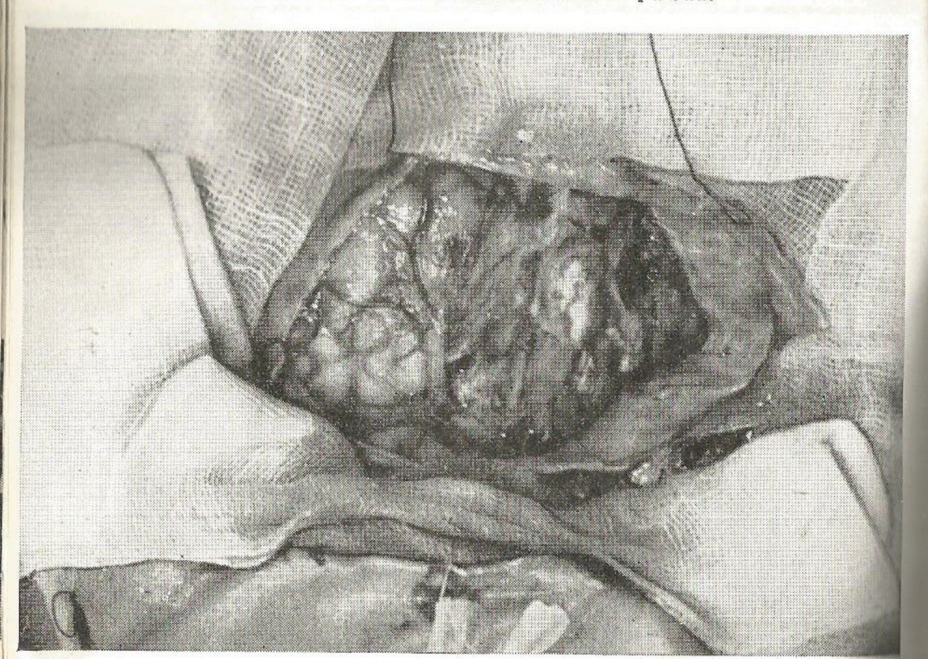
Laitoksella on oma röntgenosastonsa, joka on varustettu erikoisesti neurokirurgisia tarkoituksia varten konstruoidulla Lysholm-kojeella.

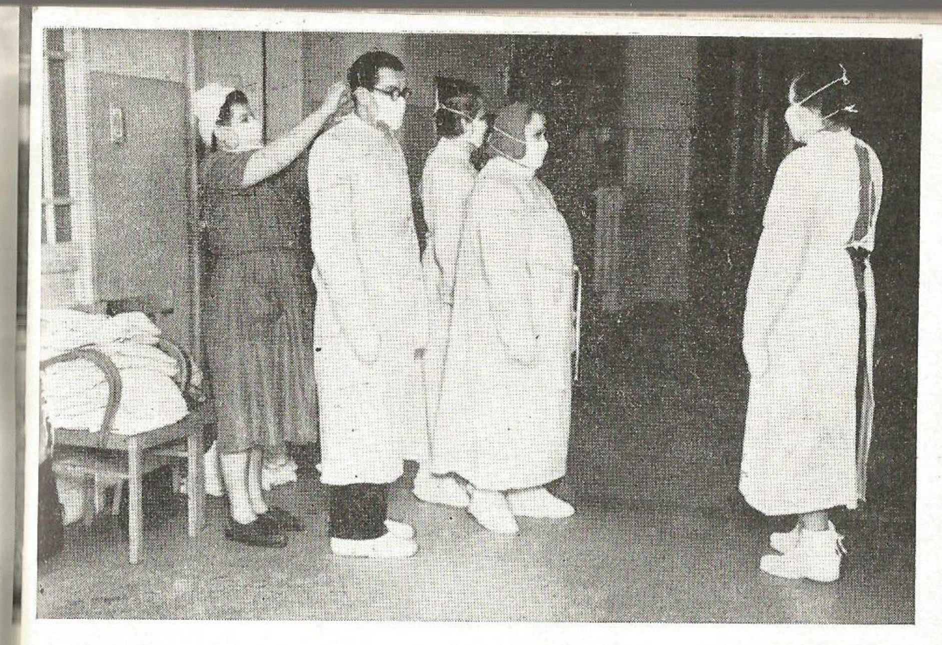
Vas. ylhäällä: Aivoleikkaus käynnissä. Leikkaavan lääkärin oikealla puolella olevan assistentin kädessä on neulamainen instrumentti, johon on johdettu korkeajaksovirta ja joka katkenneiden verisuonien lähelle vietynä hyydyttää veren ja sulkee verisuonet. Vas. alhaalla: Päänahka on poistettu, suuremmat verisuonet suljettu pihdeillä ja kalloluuta leikataan erikoisporalla, joka tekee 1 500 kierrosta minuutissa.

Tässä laitoksessa on hyvällä menestyksellä käytetty Neuvostoliitossa kehitettyä käsien puhdistusmenettelyä ennen leikkausta. Vanha käytäntö oli sellainen, että kirurgit pesivät käsiään 23 minuutin ajan vedellä ja harjalla, jonka lisäksi heidän tuli noudattaa erilaisia tarkkoja määräyksiä. Tämä ei merkinnyt ainoastaan suurta ajanhukkaa, vaan oli myöskin hyvin rasittavaa käsien iholle. Neuvostoliittolainen menetelmä on oleellisesti yksinkertaisempi. Kirurgit pesevät kätensä kaksi kertaa kolmen minuutin aikana sienellä puoliprosenttisessa salmiakkiliuoksessa. Tällöin irroittuu ihon pinnassa oleva rasvakerros, jossa on hyvin runsaasti bakteereita. Tämän jälkeen hangataan käsiä kolmen minuutin ajan alkoholissa kostutetulla vaatteella. Alkoholi vaikuttaa kuivaavasti ja tekee ihon pinnassa vielä mahdollisesti olevat bakteerit vaarattomiksi, samalla kun se kiinnittää ne ihoon.

Budapestin neurokirurgisen laitoksen lääkärit suorittivat kolmen ja puolen kuukauden aikana 150 leikkausta käyttäen ylläkuvattua neuvostoliittolaista käsienpuhdistusmenetelmää, ja tällöin todettiin, että täysin riittävä steriliteetti oli saavutettu.

Sairaan kalloluu on poistettu. Oikealla näkyvä tummempi osa on aivokasvaimen leikkausala. 45-vuotias potilas sairasti pahanlaatuista aivokasvainta. Leikkaus kesti 3,5 tuntia ja päättyi potilaan parantumiseen. Hän vietti sairaalassa kaikkiaan 12 päivää.

Infektiovaaran torjumiseksi sairaalassa vierailevat puetaan suojakaapuihin sekä jalka- ja suusuojuksiin.

Sairaiden hoito tässä laitoksessa ei riipu siitä, paljonko he voivat maksaa, vaan heidän tilastaan. Maksua ei näet oteta lainkaan. Jokainen leikkaus on ilmainen. Useimpia potilaita hoidetaan huoneissa, joissa on korkeintaan 8 sairassijaa. Leikkauksen jälkeiseksi kriitilliseksi ajaksi potilas sijoitetaan ns. "valvontahuoneeseen", jossa häntä pidetään jatkuvasti silmällä, eikä hoitajatar tai lääkäri jätä häntä hetkeksikään yksin. Aivokasvaimen poistamisen jälkeen potilas jää keskimäärin 22 päiväksi laitokseen.

Neurokirurgisia sairauksia (kasvaimia, epänormaalia kehitystä jne.) tavataan myöskin lapsuusiässä melko usein. Laitokseen sisustettiin vartavasten lapsipotilaille neljän vuoteen huone lastenhuoneeksi. Tässä pienet potilaat saavat "erikoisen huolellista psyykillistä valmennusta", kuten sitä kutsutaan. Tämä merkitsee sitä, että joku laitoksen lääkäri seurustelee hyvin paljon lasten kanssa, lukee heille satuja ja näin lapsien ja lääkärin välinen suhde muodostuu erittäin sydämelliseksi ja ystävälliseksi. Suurin hyöty tästä näkyy siinä, että paikalliskuoletuksella suoritetut leikkauk-

set sujuvat rauhallisesti. "Saduntertojalääkäri" on leikkauksissakin saapuvilla ja kertoo satuja, mikäli se osoittautuu tarpeelliseksi.

Leikkauksen aikana ja sen jälkeen potilaat saavat jatkuvasti suuria vitamiinimääriä (päivittäin 500—800 milligrammaa C-vitamiinia ja 150—200 milligrammaa B_1-vitamiinia).

Laitoksen tähänastisia tuloksia voidaan täydellä syyllä pitää merkittävinä. Sen olemassaolon ensimmäisen puolen vuoden aikana suoritettiin kaiken kaikkiaan 262 aivo- ja hermoleikkausta, joista vain 21 päättyi kuolemaan. (Aivokasvainleikkauksia oli 84, joista 13 päättyi kuolemaan.)

Normaalisti tapahtuneiden haavaparannusten prosentuaalinen luku muutoin on koko maan parhaimpia: Laitoksen suorittamien 262 leikkauksen yhteydessä ei syntynyt ainoatakaan haavainfektiota... Itse aivoleikkauksissa käytetään penisilliiniä, ja jokaisessa tapauksessa missä esiintyy tartuntavaara, on käytettävissä riittävä määrä penisilliiniä tai streptomysiiniä.

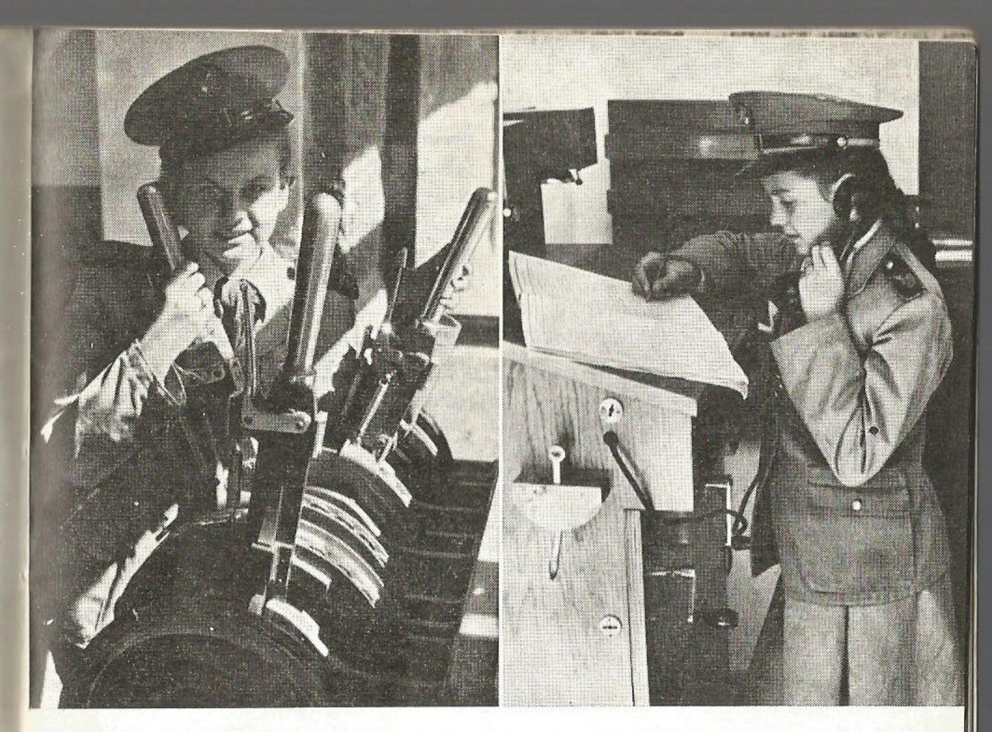
Yleensäkin pannaan suurta painoa infektioiden estämiseen. Senvuoksi täytyy jokaisen potilaan luovuttaa vaatteensa ja niiden sijasta käyttää sairaalan yöpaitaa, pyjamaa, aamutakkia ja tohveleita. Vieraiden tulee pukeutua selästä napitettaviin ja hihoista suljettuihin valkoisiin takkeihin ja pitää suunsa edessä suojusta sekä jalkineittensa ympärillä pellavapäällystä. Budapestissa kulkeekin yleisenä kaskuna, että tämä on laitos, jossa vieraat pannaan pakkopaitaan! Mutta näiden toimenpiteiden ansiosta ei sairaalassa olekaan esiintynyt yhtään infektiotapausta.

Varsinaisen parannushoidon ohella tämä uudenaikainen laitos harjoittaa myös perusteellista kokeellista tutkimustyötä.

*

DARWIN-JUHLALLISUUDET UNKARIN TIEDEAKADEMIASSA. — Darwinin, luonnontieteiden suuren uranuurtajan kuoleman 70-vuotispäivän johdosta Unkarin luonnontieteellinen seura järjesti juhlatilaisuuden Unkarin tiedeakatemian suuressa juhlasalissa. Vuosipäivää vietettiin myös Unkarin kouluissa. Juhlapäivän kunniaksi luonnontieteellinen seura sekä museoiden ja historiallisten muistomerkkien kansallinen keskus järjesti Darwin-näyttelyn kansallismuseossa Budapestissa. —

MUNKACSY-, LISZT-, ERKEL- JA JOZSEF ATTILA-PALKINNOT vuonna 1952 on äskettäin jaettu Unkarin etevimmille taiteen, musiikin ja kirjallisuuden edustajille.

Eräs Budapestin pioneerirautatien nuori asemapäällikkö, joka hoitelee vaihteet ja muut virkatehtävänsä yhtä tottuneesti kuin kuka aikuinen asemapäällikkö tahansa.

POMMISUOJASTA PIONEERIRADALLE

Nuoren koulutytön Margit Ságin haastattelu

On aurinkoinen toukokuun sunnuntai. Pioneerirautatiellä alkoi liikenne jo varhaisina aamuhetkinä hyvin vilkkaana, ja siitä lähtien on lähtöasemalle Széchenyi-vuorelle Budan taakse saapunut joka hetki yhä uusia matkustajia. Pioneerirautatieläiset suorittavat tärkeän työnsä täsmällisesti ja taitavasti. Pieni tyttö, joka istuu aseman lippuluukulla, vaivautuu jopa rauhoittamaan ystävällisesti kärsimättömimpiä matkustajia — jotka tavallisesti ovat aikuisia. Sillä onkin vaikutuksensa.

Kun työpäivä on päättynyt, toteavat pioneerirautatieläiset, että

parhaiten on tänään suorittanut työnsä matkalippujen myyjätär Margit Sági.

Vierailemme nyt Margitin kotona.

☆ ☆ ☆

Margit asuu Csepelissä, eräässä Budapestin tehdaskaupunginosassa Béke-térin (Rauhantorin) varrella. Vielä muutama vuosi sitten oli torin paikalla hiekkainen autiomaa. Nyt kohoaa sen reunoilla työläisten monikerroksisia asuintaloja. Talojen välissä on kukkaistutuksia. Torin etualalla on veistos, joka esittää kirjaa lukevaa työläistä. Ságin perhe asuu talossa N:o 4.

Istumme iloisesti sisustetussa huoneessa. Keskustelu pääsee nopeasti käyntiin. Saamme kuulla, että Margit Sági on tänä vuonna päättänyt kansakoulun kahdeksannen ja samalla viimeisen luokan.

”Seuraavana lukuvuonna käyn jo rakennusteollisuuden teknikumia,” hän sanoo, ”haluan tulla rakennusinsinööriksi.”

Pienen tytön äiti lisää tähän äidinylpeydellä:

”Mutta hän onkin lahjakas. Näytähän piirustuksiasi, lapseni.”

Kevyt puna nousee lapsen kasvoille, ja hän näyttää vähän hämillään töitään, rakennusten luonnoksia.

Margit Sági myymässä junalippuja. Kuten huomaamme, kuuluu pioneerirautatien matkustajiin myös aikuisia.

”Tämä luonnos tässä ei ole onnistunut, seinä on vino, ja tästä pistää ulkonema liiaksi eteen,” arvostelee Margit itse ottaen samalla uusia esille. ”Katsokaahan mieluummin tätä, joka esittää omaa asuntoamme. Tässä on eteinen, tässä olohuone, jossa nyt istumme, vasemmalla eteisestä on vielä huone ja sen takana kylpyhuone. Tuossa taas ovat keittiö ja ruokailuhuone.”

Pienokainen on todella lahjakas. Kiitämme hänen piirustuksiaan. Näin voitamme myös rouva Ságin myötätunnon!

”Minulla on toinenkin lapsi, pieni poika,” lausuu rouva Sági. ”Nyt hän on leikkimässä alhaalla puistossa. Nämä lapset ovat suurin iloni, varsinkin kun olemme päässeet jo näin pitkälle.”

Saamme kuulla, että lasten isä on kaatunut sodassa.

”Myös köyhä pieni kotimme raunioitui, ja senkin vähän, minkä omistimme, menetimme piirityksen aikana. Noustessamme ylös pommisuojasta otin pikkupoikani käsivarrelleni, Margit tarrautui takkini helmaan. Ajattelin silloin: mikä vahinko, että jäimme eloon. Vuonna 1945 toimitettiin lapset maalle ”ruokittaviksi”, ja sieltä tulikin takaisin kaksi punaposkista lasta. Siihen asti olin työssä paperitehtaassa.”

Kyllä naurattaa pikku Margitia, mutta onpa syytäkin, sillä koko päivän on häneltä suorastaan jonotettu lippuja.

Vanhat muistot tulevat elävästi mieleen. Ohitsemme kulkee lesken ja hänen molempien lastensa elämä. Kaikki vaikuttaa siltä, kuin synkän, painostavan yön

jälkeen alkaisi kuitenkin koittaa uusi päivä. Myös paperitehtaan yhteyteen perustetaan lasten päiväkoti, ja näin vapautuu äiti monista huolista. Margit aloittaa koulunkäynnin... Äiti ansaitsee yhä enemmän. Ensimmäiset uudet vaatteet voidaan hankkia. Yhä enemmän valoisia kuvia... Uusia huonekaluja. Ensimmäinen kesäloma, joka sittemmin toistuu joka vuosi. Rouva Sági saa hyvästä työstään "parhaan työläisen" kunniamerkin. Margit on jo pioneeri, ja palkkioksi hyvästä opiskelustaan hän pääsee pioneerirautatielle.

"Sitten muutimme tähän ihanaan huoneistoon, jollaista en aikaisemmin ollut edes nähnyt. Vielä on paljon muutakin tullut osaksemme, mitä en aikaisemmin olisi voinut edes kuvitella. Erikoisesti se, että leskenäkin voin kasvattaa lapseni vailla huolia. Esimerkiksi Margit — tyttäreni koulunkäynti ei maksa minulle mitään, vaan onpa hän koulusta saamillaan rahapalkinnoilla voinut jo hankkia itselleen pienen kirjaston."

"Mutta tämä ei ole vielä mitään sen rinnalla, että teknikumissa tulen saamaan oikean, säännöllisen stipendin," lisää tyttönen. "Stipendi suurenee joka luokalta, mitä pitemmälle pääsen, ja suurin se on, kun myöhemmin pääsen yliopistoon."

"Olet varmaan iloinen, kun pääset jo teknikumiin?" kysymme Margitilta.

Hän hymyilee ujona, ja hänen kirkkaat silmänsä osoittavat epäröintiä.

"Olen ja en ole. Kun olen päättänyt kansakoulun, loppuu myös työni pioneerirautatiellä. Sitten en voi enää lähettää junia, myydä lippuja tai sähköttää. Tuntuu niin vaikealta jättää se työ. En myöskään voi enää osallistua pioneerikaupungin leiriin, en voi urheilla pioneeristadionilla, ja myös pioneeriteatterissa tulen tuntemaan itseni vieraaksi..."

"Mutta myöhemminhän sinulla tulee olemaan muita iloja."

"Niin kyllä, se on totta," hän lausuu vakavana, "sillä keskikoululaisena saan jo olla Työtätekevän Nuorison Liiton jäsen. Ryhdyn voimistelemaan nuorten urheiluseurassa, sillä voimistelu on mieliurheiluani. Käyn myöskin nuorisoteatterissa."

Hymyilemme pienen Margitin vakavuudelle, minkä vuoksi hän luo loukkaantuneena katseensa maahan. Äiti silittää hänen hiuksiaan ja korjaa hänen palmikkoaan.

Avoimesta ikkunasta kantautuvat sisään puistossa leikkivien lasten iloset äänet. Margit asettaa kahvikupin pikkuveljen eteen pöydälle. Aurinko paistaa sisään ja valaisee Margit Ságin kodin...

Seuran jäsenien huomioon: tärkeää!

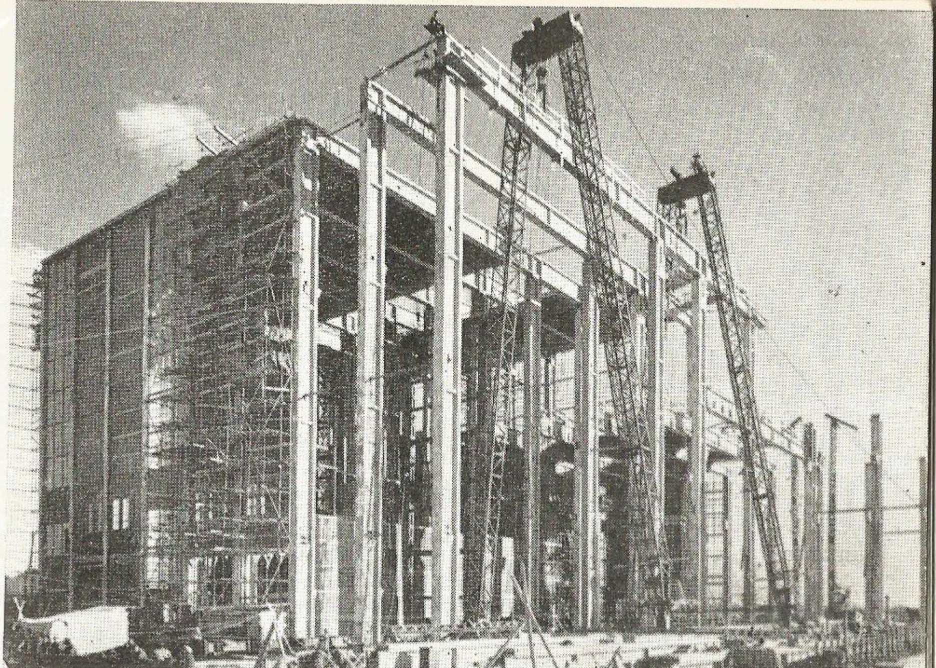
Seuran toimistosta on viime aikoina pastitettu seuran jäsenille kirjanen "Miten Unkarin työläiset elävät" ja sen yhteydessä tilillepanokortti, jolla peritään seuran jäseniltä kuluvan vuoden ja mahdolliset rästiin jääneiden vuosien jäsenmaksut. Seuran jäsenmaksu on kultakin jäseneltä vuodessa 200:—, ja tämän jäsenmaksun voi jokainen jäsen suorittaa siten, että käy lähimmässä postikonttorissa maksamassa edellä mainittuun tilillepanokortiin merkityn summan. Postikonttorissa tehdään tilillepanokortin oikeassa reunassa olevaan osaan merkintä (lyödään postileima) siitä, että asianomainen on suorittanut seuran jäsenmaksun sekä senjälkeen po. osa luovutetaan asianomaiselle, ja on tämä samalla seuran jäsenkortti.

Kun kaikille seuran jäsenille lähetetään ilmaiseksi seuran julkaisema "Suomi-Unkari"-lehti, jonka tilausmaksu on 300:— vuodessa, niin toivomme, että seuran jäsenet ensi tilassa suorittavat heille erääntyneet jäsenmaksunsa ja tällä tapaa auttavat osaltaan seuran toimintaa. Näin yhteisymmärryksessä toimien seura taasen puolestaan pystyy yhä paremmin tyydyttämään jäseniensä toivomuksia.

Seura on valmistuttanut oikeita Unkarin Kansantasavallan pienoiskokoa olevia pöytälippuja. Viiri on valmistettu silkistä. Siinä on punainen, valkoinen ja vihreä raita ja keskellä Unkarin valtakunnan vaakuna. Yhteensä siinä on 5 eri väriä. Lippu on erittäin siro. Suosittelemme sitä jokaisen Unkarin ystävän pöydälle koristeeksi. Tilauksesta toimitamme lipun postiennakkoa vastaan. Hinta: viiri ja puinen sorvattu lipputanko á 280:—.

Huomio! 50 pros. asiamiespalkkio!

Suomi—Unkari Seura kutsuu jäseniään levittämään kirjasta "Urheilu uudessa Unkarissa". Asiamiespalkkiona maksetaan 50 % jokaisesta myydystä kirjasesta. Näin olympiakisojen kynnyksellä ja kisojen aikana tätä halpaa ja erittäin valaisevaa ja mielenkiintoista kirjasta on mitä parhain mahdollisuus saada kaupan ja samalla ansaita itselleen 2.000:— sivuansio päivässä. Kehoitamme reippaita asiamiehiä käymään ensi tilassa seuran toimistosta: Helsinki, Mikonkatu 8 A 13 sopimassa kirjasen myyntiehdoista. Toimisto avoinna joka arkipäivä klo 9.00—17.00, puh. 52 823.

Vasemmalla: Inotan voimalaitoksen 80 metrin korkuinen jäähdytystorni. Yllä: Ns. mammuttipuhveli nostaa 58 tonnin painoisen teräskehyksen paikoilleen Inotan jättiläismäisssä voimalaitoksessa.

UNKARI NOPEAN SÄHKÖISTYMISEN TIELLÄ

Kapitalistisella aikakaudella pääsi vain murto-osa Unkarin työtätekevistä osallisiksi sähköstä ja sen mukanaan tuomasta kulttuurista ja mukavuudesta. Maan 3.400 kylästä vain 875 oli liitetty sähkövoimaverkostoon.

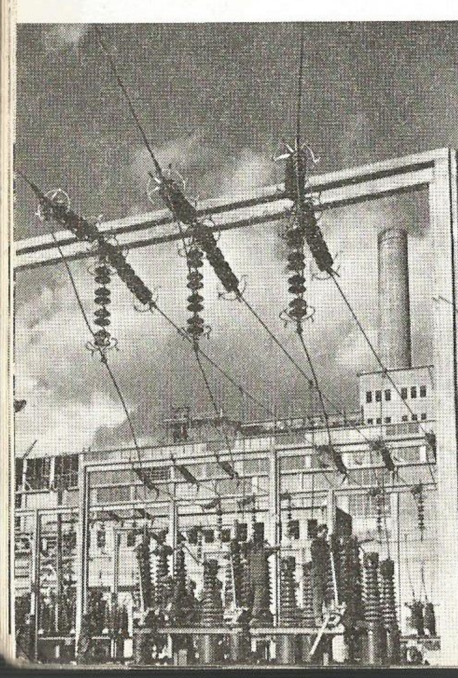
Unkarin vapautumisen jälkeen maan jälleenrakentamisen kolmivuotissuunnitelman aikana (1947—49) Unkarin työtätekevät jälleenrakensivat ja laajensivat sodan tuhoamat voimalaitokset. Samalla rakennettiin uusi korkeajännitejohtoverkosto, joka teki sähkövoiman jakelun helpommaksi. Nyt alkoi myös kylien sähköistäminen: suunnitelman aikana johdettiin sähkö 455 kylään, ja lukemattomat valtiontilat, koneasemat ja tuotanto-osuuskunnat yhdistettiin sähkövoimaverkostoon.

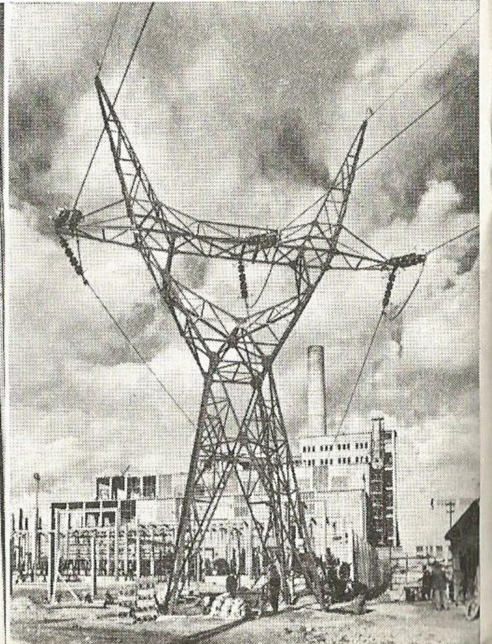
Viisivuotissuunnitelman aikana

(1950—54), jolloin Unkari kehittyy teollisuusvaltioksi, edistyy maan sähköistäminen nopeaa vauhtia. Kolmivuotissuunnitelman lisätessä sähkövoimatuotantoa noin 150 % sodanedellisestä tasosta, tulee viisivuotissuunnitelma lisäämään Unkarin voimalaitosten kapasiteettia noin viisinkertaiseksi vuoden 1938 tasoon verrattuna. Tämän suunnitelman aikana rakennetaan lukuisia uusia valtavia voimalaitoksia, näiden joukossa Inotan "Marraskuun 7. päivän voima-asema". Tämä voimalaitos saa tarvitsemansa hiilen uudenaikaisesta, koneellistetusta ruskohiilikaivoksesta, ja se aloitti toimintansa marraskuun 7. päivänä 1951.

Viisivuotissuunnitelman ensimmäisenä vuotena, 1950, Unkarin sähkövoimatuotanto lisääntyi 18,4 % ja toisena vuotena, 1951, 18,9 %. Kasvava tuotanto on tehnyt mahdolliseksi satojen uusien kylien sähköistämisen. Suunnitelman kahtena ensimmäisenä vuotena sähköistettiin 284 kylää, 145 valtiontilaa, 121 tuotanto-osuuskuntaa ja 63 koneasemaa. Vuoden 1954, viisivuotissuunnitelman, loppuun mennessä on jokaisessa unkarilaisessa kylässä sähkö: Unkarissa ei tule olemaan ainoatakaan seutua, jossa eivät kulttuurin valoa tuovat sähkövalot loistaisi.

SÄHKÖN RUNOUTTA. — *Inotan suurvoimalaitoksen korkeajännitysjohtoja (vas.) ja niiden kannatinpylväitä (oik.)*

Yht'aikaa, tahtia polkien aloittavat pojat tanssin. Tytöt seuraavat heitä nenäliinojaan heiluttaen.

Olipa kerran poikia . . .

Kuten niin monet kansansadut kertovat, "oli kerran" pieniä poikia ja tyttöjä, joiden nimet olivat Hannu ja Kreeta, Pekka ja Maija, ja jotka olivat kansanlapsia. He lähtivät suureen maailmaan ja saavuttivat taitavuutensa ja ahkeruutensa ansiosta menestystä, samanaikaisesti kuin heidän isänsä hoitivat kotona peltojaan. Mutta milloin saattoi todellisuudessa talonpoikaislapsi päästä kotikylänsä rajojen ulkopuolelle? Täytyihän hänen työn kumaraanpainamien vanhempiensakin viettää siellä koko elämänsä näkemättä edes kertaakaan suurkaupunkia . . .

Näin oli myös Unkarissa. Näin oli mm. alatasangolla Kalocsassa Tonavan varrella. Täällä tuli talonpoikaiskansa kuuluisaksi lahjakkuudestaan, kansantaiteestaan, joka on yhtä värikylläistä ja rikasta kuin Bretagnen ja Brabantin taide. Todella ja täydessä

väriloistossaan saattoi tämä Kalocsan kansantaide kuitenkin puhjeta kukkaan vasta seitsemän vuotta sitten, jolloin maa ja samalla sen kansan luovat voimat vapautuivat. Kalocsan kansantaiteilijoille aukeni koko maa: kulttuuriryhmät, laulajat, tanssijat ja koristetaiteilijat vierailivat pääkaupungissa ja matkustivat maan etäisimpiinkin kyliin.

Nyt ovat myöskin "nuorimmat" mukana. Talonpoikaispojat ja -tytöt, joista nuorimmat ovat kahdeksan, vanhimmat 12—13 vuoden ikäisiä, alkoivat työnsä innostuneesti ja samalla suunnitelmallisesti. Lähiympäristössä toimivien ryhmien johtajat kokoontuivat Kalocsaan, Unkarin lasten suuren liikkeen, pioneeriliikkeen keskukseen, ja pitivät täällä kysymyksestä neuvottelun. He muodostivat jokaiseen ryhmään tanssiryhmän. He kävivät lähikylissä tehdäkseen huomioita aikuisten tansseista ja oppiakseen niistä vanhojen traditionaalisten kansantanssien liikkeitä ja teknillisiä hienouksia. Ja kun parhaat tanssijat "esiintyivät" ensikerran pioneeritalon näyttämöllä, olivat he muistaneet kutsua tanssiliiton ja kansantaiteen instituutin asiantuntijat tilaisuuteen. "Tuttavat ja vanhempamme ovat

Kalocsan tanssitapojen viehättävä yhdistelmä ilmenee tyttöjen piiritanssissa.

Kuuluisan unkarilaisen "Csárdás"-tanssin tasangolla suuresti suosittu muunnos, ns. "puolikierroscsárdás". Lapset pyörivät piirissä salamannopeasti ja kevyesti kuin värttinät.

ymmällään," he kirjoittivat kutsukirjeessä, "voisivatko siis opettajatoverit tulla ja lausua meistä avoimesti mielipiteensä."

Opettajatoverit harjoittivat "kritiikkiä", mutta eivät kitsastelleet myöskään suosion osoittamisessa. Kalocsan talonpoikaislasten tanssin maine kantautui pääkaupunkiin saakka. Eräänä päivänä saapui ilosanoma: kansankulttuurikeskus kutsui lapsitaiteilijat esiintymään pääkaupungin Madách-teatteriin. Kuumeisia valmisteluja . . . 50-jäseninen pioneerien tanssiryhmä tuotiin erikoisautolla "kaukaiseen Budapestiin".

Ja kuinka tämä kansantarina sitten jatkuu? Esirippu nousi, ja kansantaiteen suuren kukkatarhan pienet kukat hehkuivat täydessä väriloistossaan. Heidän tanssinsa ja laulunsa saattoivat yleisön, niin aikuiset kuin lapsetkin, ihastuksen valtaan. Kaiken tämän jälkeen on vain luonnollista, että Kalocsan talonpoikaislasten tanssiryhmä jatkaa työtään ja että sitä kutsutaan yhä uusiin kaupunkeihin.

Vihreän ruohomaton hurmurit

Suomen Unkarin urheilunuorison suurin lempilapsi on jalkapalloilu. Unkarin 4000 seuran 100.000 nuorukaista harrastaa kesäisin ahkerasti lempilajiaan, ja myös Suomessa on jalkapalloilua harrastavien lukumäärä samassa suhteessa maan asukaslukuun. Niinpä mielenkiinto olikin valtaisa, kun molempien maiden 11 parasta palloilijaa asettuivat vihreälle nurmimatolle pelijärjestykseen maaottelun merkeissä.

Suomalainen palloiluyleisö tervehti ilolla viime vuonna veljeskansojen välisten urheilusuhteiden solmimista, minkä tuloksena jalkapallojoukkueemme viime syksynä suoritti ensimmäisen ottelun sodan jälkeen Unkaria vastaan Budapestissa. Kärsitty 0—8 tappio tosin kirveli eräiden pelkästään numeroiden valossa urheilua seuraavien sydämissä. Mutta suuri yleisö antoi sitä suuremman merkityksen urheilulliselle kanssakäymiselle, minkä seuraava vaihe olikin Suomen ja Unkarin välinen jalkapallomaaottelu 22. 6. Olympiastadionilla.

Unkarilainen jalkapalloilu on aina ollut kansainvälistä huipputasoa. Maan vapautumisen jälkeen lisääntyivät jalkapalloilun mahdollisuudet tuntuvasti entisestään. Harrastajien lukumäärä lisääntyi huomattavasti, ja niinpä uuden Unkarin palloilutaso on noussut sille tasolle, että lyhytsyöttöpelin mallijoukkue asetetaan olympiapalloilun veikkauksissa mitalitiloille, jopa kultamitalin ulottuville.

Mielenkiinto Suomen ja Unkarin ottelua kohtaan oli rohkeimmatkin odotukset ylittävä. Neljännes koko Helsingin asukkaista oli matkustanut juhannuksen viettoon maaseudulle ja ottelupäivän aamuna alkanut vesisade jatkui koko pelin ajan, mutta tästä huolimatta 18.000 katsojaa oli saapunut seuraamaan kamppailua. Vaativinkin katsoja poistui tyytyväisenä näkemäänsä, sillä veljeskansamme palloilutaitureiden teknillinen lyhytsyöttöpeli, mitä muuten harvoin Suomessa nähdään, oli kaikkien mieleen.

Lienee tarpeetonta lähteä erittelemään pelin hienouksia. Merkittäköön kuitenkin muistiin erään isän ja hänen 6-vuotiaan Veikko-poikansa keskustelu ottelun puoliajalla kuuman mehulasin ääressä. Poika

---

Kansikuva: Unkarin maineikkaat jalkapallotaiturit Helsingin olympiastadionilla. *Vieressä:* Vauhdikkaita tilanteita Suomen maalin edustalla Suomi—Unkari-jalkapallomaaottelussa.

kysyi isältä: "Minkä takia nuo valkopaitaiset (unkarilaiset) pitävät aina palloa"? Isän lyhyt vastaus kuului: "Kun siellä kentällä ei ole kuin yksi pallo".

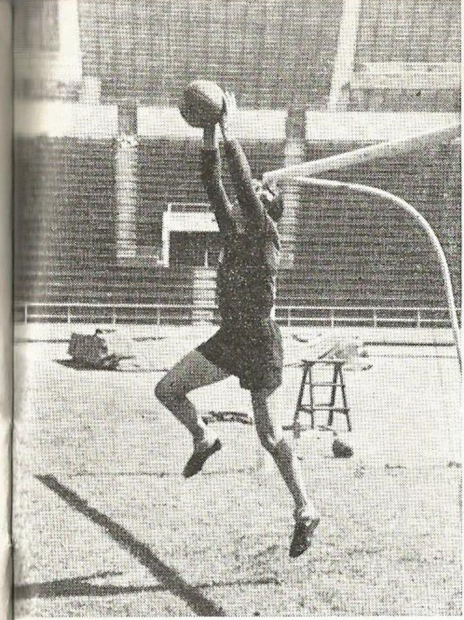
Suomen joukkueen vastus olisi toisenlaisissa olosuhteissa ollut varmaan nyt nähtyä parempi. Pelialue oli liukas, jolloin omiemme vähemmän teknillinen joukkue kärsi tästä enemmän kuin vastustajien. Suomalainen yleisö puolestaan vaati omiltaan Norjasta ja Ruotsista saatujen yllätysvoittojen johdosta normaalia parempaa suoritusta. Tämä psykologinen taakka heikensi myös omiemme suorituksia.

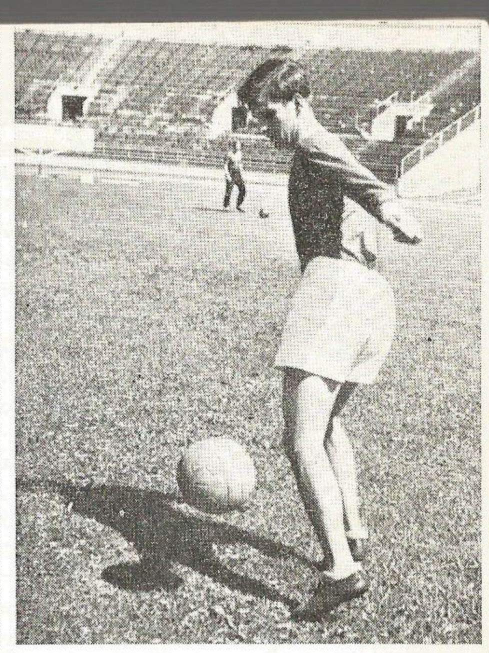
Kokonaisuutena ottelu oli mielyttävä puolitoistatuntinen siitäkin huolimatta, että omiemme panos jäi odotettua pienemmäksi. Älkäämme kuitenkaan tappion johdosta pukeutuko suruasuun, vaan iloitkaamme siitä, että Unkarin ja Suomen välinen kanssakäyminen myös urheilun alalla on jälleen alkanut, luoden osaltaan veljeskansojen välille ystävällisiä suhteita.

Jarmo.

Keskellä kuulu unkarilainen keskushyökkääjä Szusza, joka kuvassamme esiintyy elokuvatähtenä mainiossa unkarilaisessa urheiluelokuvassa "Penkkiurheilijat kentällä". Hän ei ollut mukana maaottelussa Helsingissä.

Unkarin maaottelujoukkueen näpeistään pettämätön maalivahti Grosics ja vaarallinen välihyökkääjä Kocsis harjoittelemassa olympiastadionilla.

"Paras ottelu vuosikausiin"

Suomen jalkapallojohdon ja maajoukkueen jäsenten lausuntoja käydystä kamppailusta

Suomalaisille ei Unkaria vastaan koettu jalkapallotappio tullut minään yllätyksenä, eikä tappiota otettu vastaan surullisin mielin. Ottelu muodostui suomalaisille antoisaksi, sillä siitä saatiin juuri sitä korkealuokkaista kansainvälistä oppia, mitä jalkapalloilussamme kaivataan. Seuraavassa Suomen jalkapalloilun johtomiesten ja maajoukkueen jäsenten lausuntoja.

"PARAS OTTELU, MITÄ SUOMESSA ON NÄHTY VUOSIIN"

Jalkapalloilun yhteistoimintavaliokunnan puheenjohtaja Kalle Altti oli varsin tyytyväinen maaottelun suhteen!

— Ottelu oli paras, mitä Suomessa on vuosikausiin nähty. Tällaisesta urheilijavaihdosta on urheilullemme suurta hyötyä. Pidänkin maamme jalkapalloilun kannalta etevimpänä harjoituksena juuri maailman parhaimpien jalkapallojoukkueiden vierailuja. Silloin todella nähdään ja voidaan ottaa opiksi, mitä jalkapalloilussa pystytään esittämään. Jos vertaan unkarilaisten esitystä viikkoa aikaisemmin vierailleitten brasilialaisten esitykseen, niin täytyy sanoa, että unkarilaisten peli oli paljon tehokkaampaa. Molemmat joukkueet osasivat pallolla leikittelyn taidon, mutta unkarilaisilla oli lisäksi pyrkimystä tuloksen saavuttamiseen. Unkarin lähettiläs vakuutti meille ottelun jälkeen, että yhteistyö jalkapalloilun merkeissä Suomen ja Unkarin välillä ei katkea tähän, ja tähän lausuntoon palloilujohtomme ja palloilijamme liittorajoihin katsomatta varauksettomasti yhtyvät.

"OLEMME ILOISIA OPPITUNNISTA"

Suomen maajoukkueen päävalmentajan Aatos L e h t o s e n tavoitimme puhelimeen Eerikkilän palloilukeskuksesta, jossa hän juuri oli ohjaamassa maajoukkueemme olympialeiriä. Kesken kiireiden kertoi Lehtonen näkemyksenään:

— Unkarin maajoukkueen työskentely kertoi teknillisestä valmiudesta ja varsinkin hyökkäysketjun Czibor-Puskas-Hidegkuti-Kocsis-Budai yhteistyö oli esimerkillistä, opiksi otettavaa. Saimme ottelusta paljon vaikutteita ja käytimme niitä jo seuraavana pyhänä ZDSAta vastaan pelatessamme hyväksemme, ja nähdäksemme hyvällä menestyksellä. Olemme todella vilpittömästi iloisia oivasta oppitunnista.

"NOPEUS SILMIINPISTÄVÄ"

Viime vuonna maamme parhaaksi jalkapalloilijaksi nimetty Kalevi L e h t o v i r t a oli Unkari-maaottelussa tutulla paikallaan hyökkäysketjussa. Hänen mielipiteensä ottelusta oli:

— Hyökkääjäpelaajan silmällä tavallisesti näkee hyvin vastustajan puolustuksen voimakkuuden — ja useinkin myös tuntee, mutta tällä kertaa ei Unkarin puolustuksen voimakkuudesta saanut täyttä kuvaa, koska emme hyökkäyksissämme tavallisesti päässeet niin pitkälle. Lujalta se kuitenkin vaikuttaa, ja uskon, että se pystyy katkaisemaan hyvin vaarallisia hyökkäyksiä. Nopeus oli silmiinpistävä piirre unkarilaisten pelissä. Koko joukkueelle oli varaa nopeisiin pyrähdyksiin ja joka mies ehti aina paikallaan tarpeen tullen. Mielestäni, ja mikäli olen keskustellut toisten pelaajien kanssa ja kuullut heidän mielipiteensä, Unkarin joukkue on parhaimpia, ellei suorastaan paras, mitä olympiakisoihin tulee. Sillä on suuret mahdollisuudet selviytyä kisapalloilun kärkeen. Turkulaisena minua ilahduttaa, että karsintapalloilussa saamme Unkarin ja Romanian joukkueet ottelemaan uudella Kupittaan jalkapallostadionillamme. Silloin Aurajoen rantamilla asuvilla on mahdollisuus nähdä unkarilaiset toiminnassa.

"SYÖTTÖTARKKUUTTA JA NOPEUTTA = TÄYSOSUMA"

Kuopion kasvatti Aulis R y t k ö n e n pelasi Suomen maajoukkueessa oikeaa välihyökkääjää. Hän kertoi kokemuksenaan:

— Unkarin maajoukkue oli paras joukkue, minkä jalkapallon vihreällä veralla koskaan olen nähnyt ja mitä vastaan olen joutunut pelaamaan. Edellisen syksyn 8—0 tappio Budapestissa oli vielä tuoreessa muistissa, joten yritimme parastamme, mutta unkarilaiset tarkalla syöttöpelillään, jossa ei pahasti sattunut epäonnistumisia, ja nopeudellaan jauhoivat niin, että tulos oli se mikä oli. Yksilöllisesti unkarilaiset olivat melkein kaikki aivan samaa luokkaa.

Jokaisesta ottelusta on koetettava saada oppia. Unkari-ottelussa seurasin erikoisen tarkasti Unkarin joukkueessa vastaavalla paikalla, siis oikeana välihyökkääjänä, toimineen Sandor K o c s i s i n peliä. Hänellä oli juuri sellainen silmä aukkojen etsimiseen kuin jalkapallossa tarvitaan, mitä todistaa se, että hän kolme kertaa laukaisi pallon verkkoomme.

V o d e

*

UNKARILAISILLA MENESTYSTÄ MONTE CARLON TENNISKILPAILUISSA.

Naisten yksinpelin loppuerissä Zsuzsa Körmöczi voitti itävaltalaisen Streckerin 7—5, 7—5. Ottelu oli ankara, ja neiti Körmöczi oli erinomaisessa kunnossa. Sekanelinpelissä Borotra (Ranska)—Rinkel (Englanti) voitti unkarilaisen parin Asbóth—Körmöczi tuloksella 6—2, 6—2, ja näinollen unkarilaiset sijoittuivat toiseksi.

"URHEILUKILPAILUT METSÄSSÄ"

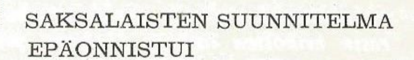
on toisen unkarilaisen värillisen piirroselokuvan nimi. Uusi filmi kuvaa eläinten "urheiluelämää".

TIHANYN NIEMI JULISTETTU KANSALLISPUISTOKSI. —

Tihanyn niemi, eräs Unkarin luonnonkauneimpia paikkoja, on äskettäin julistettu kansallispuistoksi. Niemi ulottuu pitkälle Balatoniin, ja sinne rakennetaan kauniita puistokäytäviä. Arvokkaat jäännökset varustetaan selityksillä.

Floretin maailmanmestaritar

Ilona Elekin, kuuluisan unkarilaisen urheilijan ura on käytännöllisesti katsoen vailla vertaistaan urheilun historian aikakirjoissa. Hän on säilyttänyt varman asemansa maailman ensimmäisenä naismiekkailijana noin kahden vuosikymmenen ajan, ja häntä pidetään lähestyvien Helsingin olympiakisojen eräänä varmimpana mestarina. Ilona Elek saavutti useita suuria voittoja jo ennen toista maailmansotaa. Hänen harvinaiset kykynsä herättivät ensi kertaa huomiota vuonna 1933 Budapestissa pidetyissä Euroopan mestaruuskilpailuissa. Seuraavana vuonna hän saapui Varsovasta kotimaahan Euroopan mestaruuden voittajana, ja siitä lähtien hän on saavuttanut voiton toisensa jälkeen.

SAKSALAISTEN SUUNNITELMA EPÄONNISTUI

Ilona Elek, Unkarin urheilun suosikki, osallistui myös Berliinin olympialaisiin vuonna 1936.

”Saksalaiset tekivät kaikkensa voittaakseen olympiamestaruuden naisten florettimiekkailussa”, lausuu Ilona Elek. ”He pyysivät Helene Mayeria, maailmankuulua mestarimiekkailijaa, palaamaan takaisin Amerikasta, vaikka kaksi vuotta aikaisemmin he olivat karkoittaneet hänet maastaan hänen ”rodullisen syntyperänsä” takia. Mutta heidän suunnitelmansa epäonnistui, Helene Mayer ei voinut estää voittoani, olympialaakerit tulivat minulle.”

Ilona Elek esittelee laajaa palkintokokoelmaansa.

Ilona Elek on sopusuhtaisesti ja harmonisesti kehittynyt ihminen. Hän pitää yhtä suuressa arvossa henkistä kuin fyysillistäkin kulttuuria. Kuvassamme maailmanmestaritar kotonaan flyygelin ääressä.

Ilona Elekin loistavan olympiavoiton jälkeen olisi luullut johtavien urheiluhenkilöiden antavan tälle erinomaiselle miekkailijalle riittävää tukea ja auttavan häntä uusiin voittoihin. Mutta näin ei käynyt. Hyvin vaikeat vuodet koittivat Ilonalle. Juutalaisen verensä takia hänen ei sallittu osallistua mihinkään kansainvälisiin kilpailuihin, ja häntä estettiin kilpailemasta jopa kotimaassaankin. Unkarin urheilun silloiset johtajat yrittivät katkaista hänen uransa sen ollessa huipussaan.

Mutta he eivät voineet lannistaa Ilonaa. Toisen maailmansodan jälkeen, kun Unkari oli vapautettu, hän alkoi harjoitella entistä innokkaammin. Olosuhteet, joissa hänen oli työskenneltävä, eivät aluksi olleet helpot.

Miekkailuhallit olivat raunioina, eikä jäljellä ollut juuri minkäänlaisia varusteita. Mutta Unkarin urheilu, miekkailu mukaanluettuna, pääsi jälleen nopeasti jaloilleen, ja sille annettiin vuosi vuodelta yhä enemmän tukea. Unkarin valtion urheilijoilleen suoma suurenmoinen apu antoi Unkarin parhaille kilpailijoille mahdollisuuden vetää taidossa vertoja maailman tähtiurheilijoille seuraavissa olympiakisoissa Lontoossa. 12 vuotta Berliinin olympialaisten jälkeen Ilona Elek voitti jälleen naisten olympiamestaruuden floretissa.

VOITTO LONTOOSSA

Unkaritar selviytyi Lontoossa loistavasti. Täälläkin hän korjasi voiton toisensa jälkeen. Suurella jännityksellä odotettiin hänen viimeistä eräänsä — tanskalaista Lachmania vastaan. Ilona Elek miekkaili nopeasti ja joustavasti ja poistui jälleen kerran paikalta olympiamestarina.

"Loistava saavutus! Hänen on täytynyt elää hyvin suojattua elämää ja harjoitella erinomaisissa olosuhteissa, kun hän pystyi voittamaan olympiamestaruuden uudelleen 12 vuoden väliajan jälkeen", lausui eräs kilpailutuomareista jännittävien loppuerien jälkeen.

Ilona Elek saavutti jälleen tunnustusta. Vasenkätinen salamannopea unkaritar erottui selvästi muista kilpailijoista Hänen tyylinsä on nopeaa ja arvaamatonta ja saattaa aina vastustajan ymmälleen. Hänen liikkeensä ovat yllättäviä, ja hän osaa alistaa vastustajan valtaansa. Eräs hänen parhaita puoliaan on, että hän osaa pakottaa vastustajansa turvautumaan koko ajan samaan taktiikkaan.

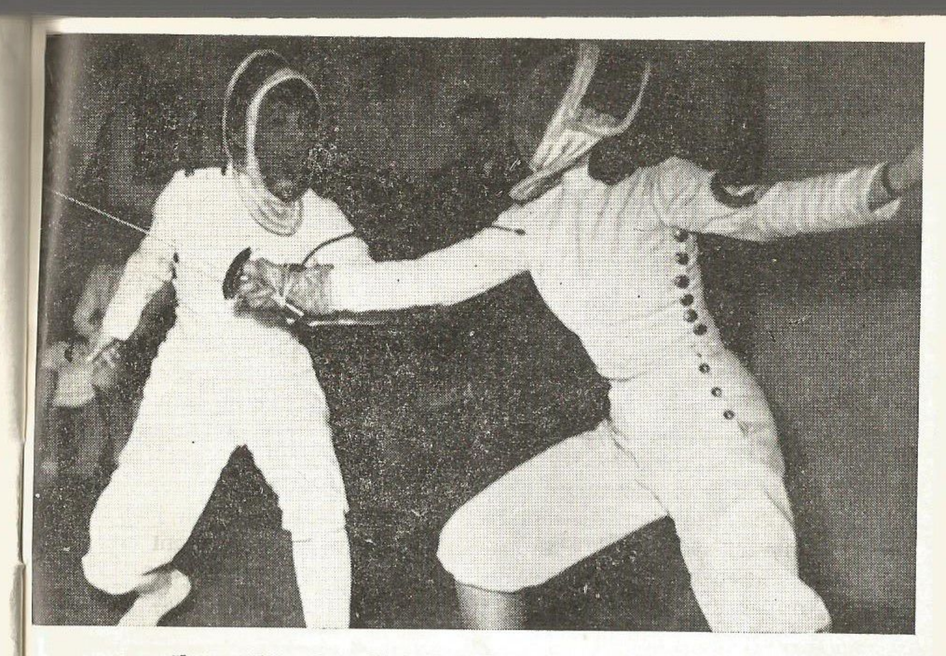
"En halua kenenkään ajattelevan, että nyt olisin tyytyväinen kahteen olympiamestaruuteen ja että jättäisin kilpailut," sanoi Ilona Elek Lontoossa.

"Haluan jatkaa säännöllistä harjoittelua, haluan saavuttaa lisää voittoja maalleni ja itselleni."

JÄLLEEN LACHMAN

Ilona Elek, kaksinkertainen olympiamestari, piti lupauksensa. Olympiakisojen jälkeen hän ei suinkaan jättänyt florettiaan, vaan oli jatkuvasti eräs maan aktiivisimpia miekkailijoita. Häntä ei nähty ainoastaan kansallisissa ja kansainvälisissä turnauksissa, hän piti myöskin hyvää huolta taitonsa säilyttämisestä ja kehittämisestä. Häneltä on riittänyt aikaa toiseenkin, vielä arvokkaampaan tehtävään: hän uhraa suuren osan ajastaan kouluttaakseen järjestelmällisesti nuoria tyttöjä, jotka myöhemmin tulevat ottamaan hänen paikkansa.

"Mielestäni olympiamestari voi

Ilona Elek (oikealla) florettiottelun tiimellyksessä.

tuskin tehdä mitään arvokkaampaa kuin työskennellä nuoren polven parissa. Kerho, jossa itse autan nuoria, on saavuttanut erinomaisia tuloksia, jotka jatkuvasti paranevat. Olen erittäin onnellinen, ettei työni ole turhaa."

Samanaikaisesti hän on valmistautunut kunnianhimoisesti ja tarmokkaasti kilpailuihin, niin myös Tukholmassa 1951 pidettyihin maailmanmestaruuskilpailuihin. Myös näissä suurissa kansainvälisissä kilpailuissa Ilona Elek suoriutui erinomaisesti niin kuin Berliinissä ja Lontoossakin. Loppuerissä hän joutui jälleen vastatusten pitkäaikaisen vastustajansa, tanskalaisen Lachmanin kanssa. Näiden kahden miekkailijan kohdatessa toisensa vallitsi salissa täydellinen hiljaisuus. Ilona Elek muistelee jännittävää ottelua seuraavasti:

"Lachman johti pian 3—1. Hetken jo ajattelin, että saisin luopua voitonajatuksistani. Mutta silloin kuulin ensimmäisiltä riveiltä urheilutoverieni ja valmentajani innokkaat huudot ja sain uutta rohkeutta. Muutin taktiikkaani ja sekoitin vastustajani nopeudellani: tilanne muuttui 3—2 ja 3—3. Nyt seurasi jännittäviä hetkiä meidän otellessamme ratkaisevasta iskusta. Ajattelin, etten yksinkertaisesti voi nyt hävitä, kun tätä voittoa odotettiin mi-

nulta ja olin niin lähellä sitä. Keskitin kaiken taitoni — muutamia salamannopeita liikkeitä ja samassa huomasin arvostelulautakunnan nostaneen kätensä, Lachman oli pudonnut, nyt olin maailmanmestari."

Euroopan-mestaruudet, kaksi olympiamestaruutta, maailmanmestaruus ja useita kansainvälisiä voittoja — maailmassa on vain harvoja urheilijoita, jotka voivat ylpeillä tällaisilla voitoilla. Ilona Elek saa paljon tunnustusta näistä kaikista. Unkarin hallitus on antanut hänelle kaksi kunniamerkkiä: ensin Unkarin Kansantasavallan ansiomitalin ja toisella kerralla Unkarin urheilumitalin. Mutta Ilona Elek ei pysähdy tähän. Hän on väsymätön ja aivan yhtä innostunut ja kunnianhimoinen kuin uransa alkuaikoina. Nyt hänellä on todella turvattu asema, ja hänelle on annettu tilaisuus valmistautua tuleviin kilpailuihin. Suurin näistä edessäolevista urheilutapahtumista on Helsingin olympiakisat.

"Teen parhaani ollakseni myös Helsingissä maani värien kunniakas edustaja," lausui Ilona Elek keskustellessamme hänen valmisteluistaan. "Harjoittelen säännöllisesti ja harrastan muitakin urheilulajeja — etupäässä juoksua ja voimistelua — ollakseni mahdollisimman hyvässä kunnossa olympiakisojen aikaan. Seisoisin mielelläni olympiamestareiden korokkeella vielä kolmannen kerran..."

*

MATYAS RAKOSIN ELÄMÄÄ KUVAAVASSA NÄYTTELYSSÄ

Budapestissa kävi maaliskuun alkupuolella 228 261 katsojaa. Näyttely avattiin maaliskuun 9. päivänä.

UNKARIN JA NEUVOSTOLIITON YSTÄVYYSKUUKAUDEN

aikana myytiin Unkarissa 9 600 000 pääsylippua parhaitten neuvostoliittolaisten elokuvien esityksiin.

UNKARILAISTA ELOKUVAA "ROUVA DÉRY"

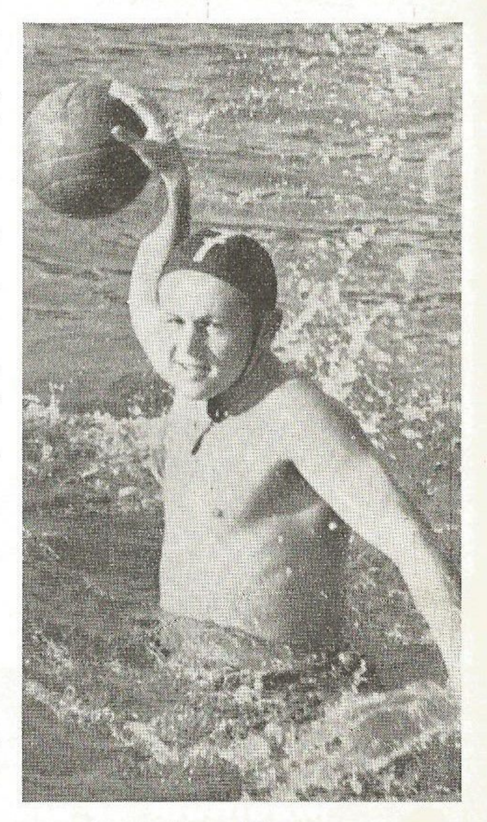
on esitetty viime aikoina Varsovan, Poznanin, Wroclawin, Lodzin ja Bydgoszczin suurimmissa elokuvateattereissa. Mainittakoon, että sama elokuva esitettiin ensi kertaa Suomessa toukokuun 15. päivänä Suomi—Unkari Seuran toimesta.

ADY-JUHLALLISUUDET UNKARISSA. —

Endre Adyn, suuren unkarilaisen edistyksellisen runoilijan syntymän 75-vuotispäivän johdosta on Unkarissa suunniteltu koko maata käsittäviä juhlallisuuksia. Unkarin kirjailijaliiton jäsenistä on muodostettu Ady-komitea valmistelemaan juhlallisuuksia. Géza Csorban veistämä uusi Ady-patsas paljastetaan vuosipäivänä Margaret-saarella Budapestissa.

17-vuotias vesipallomestari

Koulutus on käynnissä uimarannoilla. Monet sadat 8-10-12-vuotiaat nuoret tutustuvat uintiurheilun aakkosiin seuraverkoston puitteissa, joka leviää laajana kautta maan. Urheiluseurojen uintijaostot opettavat nuoria kykyjä. — Tulokset ovatkin näkyvissä. Juuri ennen olympialaisia saivat Unkarin uimarit ja vesipalloilijat sellaisen voimanlisän kuin 17-vuotias erinomainen pikauimarityttö Kató Szöke ja vesipallomaajoukkueen ylpeys 17-vuotias György Kárpáti. — Vanhat kokeneet pelaajatkin hämmästelevät nuoren Kárpátin loistavaa tekniikkaa ja erinomaista pallonkäsittelyä.

Kárpáti tähtää maaliin valtavalla voimalla.

Vesipallon "Puskás".

Jo 15-vuotiaana hän pelasi ensiluokan seurajoukkueessa Kinizsissä, ja pian häneen kiinnittivät huomiotaan myös maajoukkueen johtajat. Kárpáti osoittautuikin pian parhaimmaksi hyökkääjäksi. Synnynnäisen pelitajunsa, värikkään ja nokkelan pelaustapansa vuoksi alkoivat asiantuntijat nimittää poikaa Unkarin vesipallon "Puskásiksi", tarkoittaen tällä sitä, että Kárpáti on yhtä monipuolinen ja varma hyökkääjä kuin Euroopan-kuulu jalkapalloilija Puskás.

Toukokuun alussa tämä 17-vuotias maaliinampuja esittäytyi maajoukkueessa Unkari-Ruotsi-ottelun aikana Tukholmassa, ja vieraassa ympäristössäkin hän lunasti loistavasti häneen koh-

Kárpáti antaa pallon hyökkäävän Markovitsin yli.

distetut toiveet. Kahdella kauniilla maalilla hän osoitti, että häneen ei luoteta suotta.

Kárpáti on tietysti vasta kehityksensä alussa kykyihinsä nähden. Harjoituksissa hän on ahkerimpia ja vaatimattomimpia. Hän on sitä Unkarin urheilijoiden uutta tyyppiä, joka tietää, että urheilu on suuri asia, mutta sittenkään ei kaikki. On työskenneltävä tunnollisesti muillakin elämän aloilla. Kárpáti opiskelee ahkerasti, sillä hän haluaa tulla kemianinsinööriksi. Mainittakoon, että Kárpáti nähdään myös Helsingissä Unkarin olympiavesipallojoukkueen jäsenenä.

*

UNKARIN PITKÄNMATKAN AUTOLIIKENTEESSÄ UUSIA LINJOJA. —

Unkarin kaukoliikenteeseen on lisätty suuri määrä uudentyyppisiä lasikattoisia "Ikarus 30"-merkkisiä busseja. Uutta aikataulua laadittaessa otettiin erikoisesti huomioon teollisuuskaupunkien kasvanut liikenne ja kesälomakauden asettamat vaatimukset.

UNKARILAINEN KULTTUURIVALTUUSKUNTA

lähti jokin aika sitten Bulgariaan vaihtaakseen ajatuksia ja kokemuksia bulgarialaisten kulttuuri- ja kasvatusasiantuntijain kanssa.

UUTUUKSIA

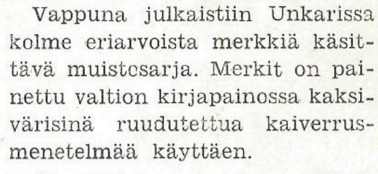
seuran jäsenille ja muillekin

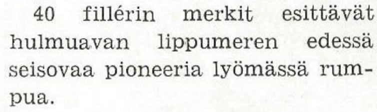
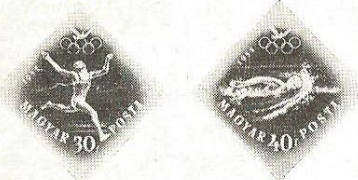
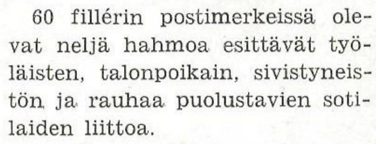
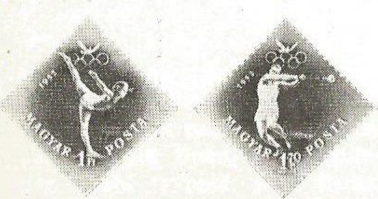
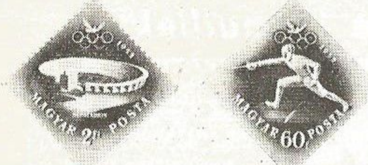
Seura on julkaissut kirjasen "Urheilu uudessa Unkarissa". Hinta vain 50 mk! Asiamiehille 50 pros. palkkio! "Suomi—Unkari"-lehti maksaa vuosikerralta vain 300, puolivuosikerralta 150 mk! — Unkarin kansantasavallan pöytälippu à 280:—. Tilaukset seuran toimistosta Mikonk. 8 A 13, Helsinki.

K u v a s s a m m e seuran toimihenkilöitä tarkastelemassa uutuuksia. Seisomassa oikealta: puheenjohtaja, maisteri Ele Alenius, sihteeri Toivo Salonen ja "Suomi—Unkari"-lehden toimittaja Ilmari Orras. Istumassa vasemmalta varapuheenjohtaja Arthur Rönnqvist ja toimistosihteeri, rva Heli Arola.

Postimerkkeilijän palsta

Vappuna julkaistiin Unkarissa kolme eriarvoista merkkiä käsittävä muistosarja. Merkit on painettu valtion kirjapainossa kaksivärisinä ruudutettua kaiverrusmenetelmää käyttäen.

40 fillérin merkit esittävät hulmuavan lippumeren edessä seisovaa pioneeria lyömässä rumpua.

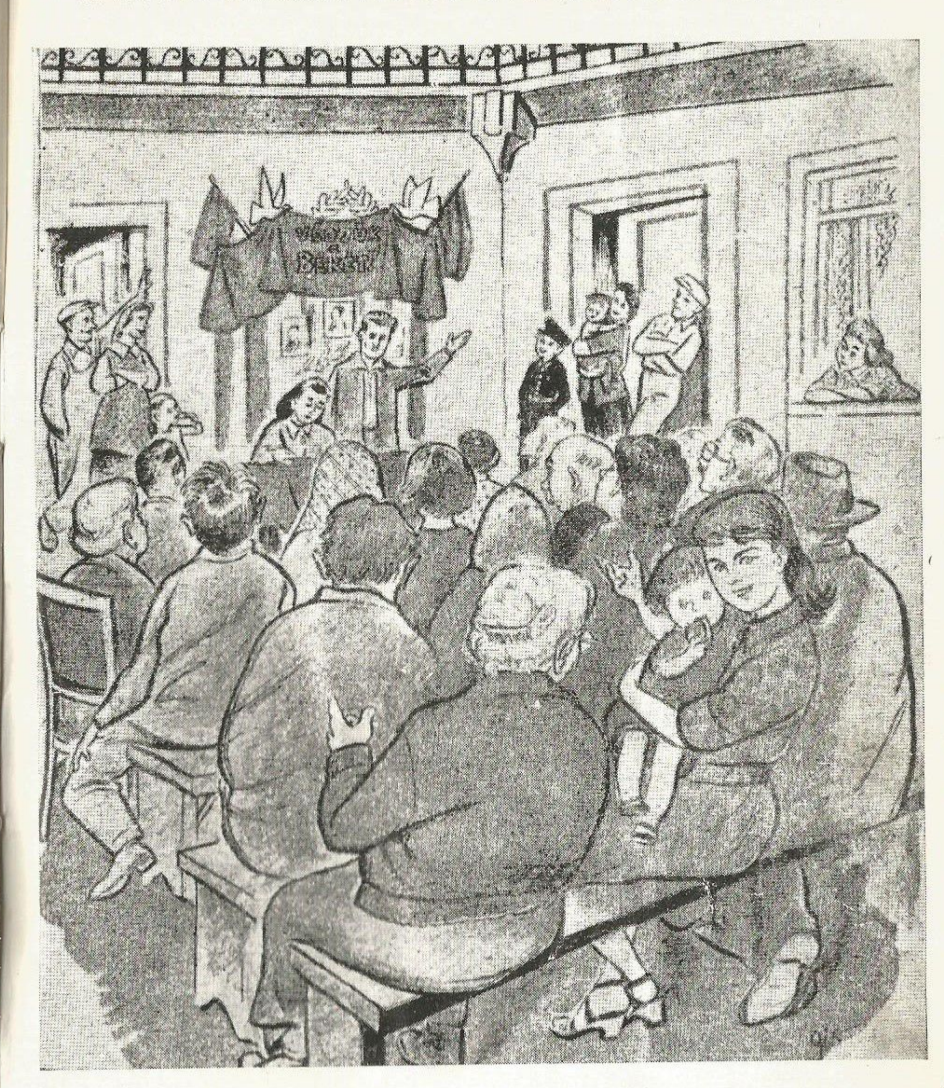
60 fillérin postimerkeissä olevat neljä hahmoa esittävät työläisten, talonpoikain, sivistyneistön ja rauhaa puolustavien sotilaiden liittoa.

1 forintin merkeissä nähdään etualalla työläisen pää, ja taustalla oleva lippuihin kiedottu maapallo kuvaa kansainvälisen työväenluokan yhtenäisyyttä.

Toukokuussa laskettiin liikkeelle kuusi postimerkkiä käsittävä sarja Suomessa tänä kesänä pidettävien olympiakisojen kunniaksi. Merkit on painettu valtion kirjapainossa ruudutettua kaiverrusmenetelmää käyttäen.

Unkarin postilaitos laskee kesäkuussa liikkeelle kaksi lentopostimerkkiä: 1.60 forintin Victor Hugo-merkin ja 2.— forintin Leonardo da Vinci-merkin, jotka molemmat on valmistettu ruudutettua kaiverrusmenetelmää käyttäen.

RAUHANKOKOUS BUDAPESTILÄISTALON PIHALLA

— 8 vuotta sitten piiritystaistelujen ja pommituksien aikana me koko talon asukkaat kokoonnuimme talon kellarissa. Nyt me olemme kokoontuneet jälleenrakennetun talomme pihalle, jotta meidän ei enää koskaan tarvitsisi kokoontua talomme kellarissa.

Helsinki 1952. Kustannusosakeyhtiö Yhteistyön Kirjapaino